

גליון מס' 186
פרשת נשא
י' סיון תשפ"א

לע"נ מורנו ורבנו הרב חיים אבישלום כהן זצוק"ל

ברכת חיים

התורה נקנית באש מים ובמדבר

"וידבר ה' אל משה בהר סיני... [במדבר א, א]

התורה נמשלה לאש מים ומדבר. וכל זה בזכות שלושה ניסיונות שעמדו בהם ישראל קודם מתן תורה ואלו הם: אש - בזכות שאברהם אבינו מסר את נפשו וזרקו אותו לכבשן של אש. מים - בים סוף שבמסירות נפש נכנסו לתוך הים. במדבר - שהלכו אחרי הקדוש ברוך הוא במדבר בארץ לא זרועה בלי שאלות.

רואים כאן איזה חשיבות יש למסירות נפש של יהודי לכבוד הקדוש ברוך הוא, ושואלים מדוע נמשלה התורה לשלושה דברים אלו? נראה להסביר שלושה דברים אלו הם הקניינים שהתורה נקנית בהם.

אש, התלהבות וחמימות.

ועוד רמז שהתורה אש. יש אנשים שלומדים בה נהנים מחומה ומאורה. אלו שלא לומדים אותה ולא מקיימים את הכתוב בה, אותה אש שורפת אותם. ועוד, שאש תמיד עולה למעלה, רמז לאדם שצריך להיות רוחני ולדאוג רק לדברים השייכים למעלה כדי להתעלות ולהביט לשמים.

מים, רמז לאדם שרוצה לקנות את התורה שצריך שתהיה לו הסתפקות במועט, ועוד כשם שעבור מים [נשמים] צריכים להקדים תפילה, כך כדי לקנות תורה צריך תפילה.

מדבר, כמו מדבר שהוא שומם ואין לו במה להתגאות, כך צריך האדם להתנהג כשרוצה לקנות את התורה. ועוד, מדבר שומם וצריך עמל רב כדי שאדמתו תצמיח פירות, כך גם בתורה צריכה עמל כדי שיהיו פירות ממנה. ולא כמו אותם אנשים שחושבים שמיד כשילמדו תורה

יהיו חכמים גדולים ואף יעשו מעשי ניסים. זו לא הדרך, אלא לפי העמל של האדם כך יהיו התוצאות. ולענייננו, מה הקשר בין ענוה למסירות נפש? נראה להסביר שאדם שמוסר נפש, הוא מרגיש שהוא אינו חשוב כלל וגם בלעדיו העולם יתקיים, ולכן מוסר נפש למען כלל ישראל ולכן אדם עניו כזה זוכה לתורה, לא כן בעל גאווה שחושב שבלעדיו אין העולם יכול להתקיים ואז הוא אינו מוכן למסור נפשו, בתואנה שהוא דואג לקיום העולם.

מיהו החתן האמיתי

לאחר מתן תורה צריכים אנו להראות לבורא יתברך כמה שאנו שמחים בתורתו וחפצים בלימודה.

משל לאדם המגיע ותר אחר החתן והכלה. כשנכנס הוא לאולם מיד מבחין מי זו הכלה, שהרי לבושה היא שמלת כלה, וכן התורה ניכרת היא לכל, מאידך, פחות ניכר לעין מי הוא החתן וכיצד יודעים מי הוא, לפיכך אותו היהודי ממתין לסוף החתונה ורואה את החתן הלוקח את כלתו והולך עמה לביתם ואז ברור ומחוויר כל העניין.

כך הוא גם בעניינינו כולנו עסקנו בשבועות בתורה שהיא חמדת כל העולמות וקיבלנו את תורה. כעת דווקא מי שבאמת לוקח אותה לביתו והוגה בה בשקיקה לביתו הוא החתן האמיתי.

מסופר על האו הגדול רבי יעקב עדס זצ"ל שסח לארוסתו שהוא כבר נשוי זה כמה שנים וכשנבהלה, הסביר לה שהוא כרת ברית נצח עם התורה וכעת גם איתה.

יש לאדם לחוש בנפשו שבכח לימוד התורה הוא מתחבר בקשר בל ינתק להשם יתברך וכך יזכה להרגיש אור גדול בנשמתו שהרי התורה לא כשאר החכמות היא אלא כולה רוחניות צרופה.

זמני הדלקת נרות:

פרשת נשא

כניסת השבת

19:16

צאת השבת

20:17

ר"ת 20:49

רחוב גלבוע 11 גבעתיים

לקבלת העלון במייל: r0533157301@gmail.com

1

להערות/להארות ולכל שאלה-

הרב שלמה בצרי: 055-6771015

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני..." [במדבר א, א].

כך קונים תורה: פסוק זה מלמד אותנו איך זוכים שהקדוש ברוך הוא מדבר עם אדם שהוא בשר ודם. הסיבה לכך היא שעל האדם לנהוג כמו מדבר שמסמל את הענוה. ושואלים הרי מדבר מסמל ענוה, וסיני גם הוא מסמל ענוה, ולמה צריך את שניהם?! נראה להסביר, שאם היה כותב רק מדבר היינו יכולים לחשוב שצריך להתנהג כמו מדבר שומם, כלומר לא לדבר עם בני אדם ולא להיות מעורב עם הבריות, ויהיה יבש בלי מים. וידוע שאין מים אלא תורה [בבא קמא פב.]. ולכן צריך סיני ששם נתנה התורה. סיני זה צרופ של מים עם המדבר שמסמל את הענוה והשילוב הזה מחבר בין הקדוש ברוך הוא לבין התלמיד חכם.

ועוד מלמדנו שכשמבקשים ממנו לומר דברי תורה לא יתנהג כמו מדבר אלא כמו סיני ועוקר הרים, שיאמר דברי תורה כמו שנתנה בהר סיני בלי משוא פנים וחנופה וילחם במלחמתה של תורה, והכל בדרכי נועם כמו שכתוב [משלי ג, ז] "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום".

האאותן סומך על עצמו ולא על יחוסי

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד וכו' שאו את ראש וכו' למשפחתם לבית אבתם" [במדבר א - ב].

בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו האומות ואמרו: "מה ראו אלו להתקרב יותר משבעים אומות?! אמר להם הקדוש ברוך הוא: "הביאו ספר יוחסין שלכם" שנאמר [תהלים צג, ז]: "הבו לה' משפחות עמים" וכו'. שבני מביאין ספר יוחסין שלהם ויתילדו על משפחות ולבית אבותם, ולכך מנאן בראש הספר הזה, וזה שכתוב: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד", שלא זכו ישראל לקבל את התורה מהר סיני באהל מועד - אהלה של תורה - אלא בשביל מה שנאמר בפסוק הבא: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם ולבית אבותם", שהביאו ספר יוחסין שלהם. ושואלים: מה הקשר בין יוחסין ובין ענוה? ונראה להסביר אדם שיש לו גאווה הוא מטשטש את הזהות שלו כי הגאותן חושב שהוא יותר טוב מכולם וסומך על עצמו במחשבה שזה מועיל לו יותר להשגת הכבוד, מה שאין כן אדם עניו חושב שכולם יותר טובים ממנו ולכן מתפאר ביוחסין שלו כמו שכתוב: "משפחותם לבית אבותם" לכן מנאן תחילה בזכות הענוה.

העניו יעמוד לעולם וסופו לנצח

כתב הרשב"ץ [דף טו ע"א] וכבר נאמר למעלה [אבות ה, ז] "מאד מאד הוי שפל רוח", וכאן הוסיף "בפני כל אדם", שאפילו הוא קטון ממך, (וכמו שמצינו אצל משה רבנו, שאמר למחלוננים עליו, שהיו כולם תלמידיו, "ונחנו מה" [שמות טז, ז] כחירא דיומא) ואפילו אם למדת תורה הרבה, ולכן הכניסו בתוך דבריו, אחר שאמר: "הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה" וכו'.

וכתב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ בספר יערות דבש ח"ב [דף פג, ב] צוות "מכבי אש" זריו ויעיל יצליח במהרה להשתלט על האש ויכבו אותה. אולם שיטפון מן הים [הנקרא צונמי] קשה לעצור, כי הוא יגרוף ויסחוף את כל אשר עומד בדרכו, מפרק הרים ומשבר סלעים, והופך מגדלים, משדד עמקים ועוקר ארזים. ומה בין האש למים? האש הוא גבה רוח, והשלהבת מתלהטת כלפי מעלה, ולכן על ידי כיבוי תשקע

האש, והיתה לכלום, לא כן המים, "מים שקטים חודרים עמוק", הם מקעקעים יסודות, ומפלסים נתיבות, זוחלים ושוטפים את כל אשר יעמוד בדרכם, עד כי כל גיבורי כח לא יוכלו לעמוד כנגדם. וסיים הרב שם: "ומכאן ילמדו כל בעלי מידות, כי אין לך חזק כמדת ההכנעה, כי העניו ושפל רוח אפילו רבים לוחמים בו לא יוכלו לו, המה יאבדו והוא לעולם יעמוד". עד כאן תוכן דבריו. ודברי פי חכם חן.

הגאווה מובילה לכל המידות הרעות

"בימיו בנה חיאל בית האלי את יריחו, באבירם בכורו יסדה ובשגוב צעירו הציב דלתיה" [מלכים א, טז].

הביאור הוא שיהושע קילל את מי שיבנה את יריחו, וחיאל החליט לבנותה. כשהציב את היסודות נפטר בנו אבירם. הגמרא [סנהדרין קג.] דורשת שמזה שאמר הפסוק "אבירם בכורו" איני יודע ש"שגוב צעירו"? מלמד שהיה מקבר והולך וכך המשיך לבנות ומת בנו השני ועל הדרך השלישי גם מת וכו' ועד שבנה את יריחו מתו לו ששה בנים, ורצה להציב את הדלתות והציב ומת בנו הקטן - שגוב בנו השביעי.

וראה אחי כמה גנותה של מידת הגאווה, שאפילו בניו מתים לו אחד אחרי השני לא עשה תשובה, ולמה? בגלל מידת הגאווה, שלא יגידו אנשים: "בנה ולא המשיך". וגאותו המיתה לו כל בניו וזהו שורש כל המידות הרעות, ראינו בהמשך שכל המידות הקשות התגלו בו עקב מידת הגאווה.

ועוד ראינו שהקדוש ברוך הוא אמר לאליהו הנביא שילך וינחם את חיאל בית האלי שאדם חשוב הוא, ואמר אליהו לקדוש ברוך הוא: הרי גלוי וידוע לפניך שאני קנאי, ואני יודע שהם ירגיזו אותי. אם אתה נותן לי רשות שמה שאני ארצה יתקיים - אני הולך, ואם לא - אז לא אלך. נתן לו הקדוש ברוך הוא רשות והלך, ראה שם אליהו את אחאב מלך ישראל שעשה הרע בעיני ה', והמדרש מספר שאחאב אמר לאליהו: "מי יותר גדול יהושע או משה?" וענה לו אליהו: "משה יותר גדול, שהרב גדול יותר מהתלמיד". ענה לו אחאב: "וכי קללת משה שהוא הרב לא נתקיימה וקללת יהושע כן נתקיים? שמשה בתורה אמר: "וסרתם ועבדתם אלהים אחרים... ולא יהיה מטר"... ואני מעמיד על כל תלם ותלם עבודה זרה ויש מטר ויש גשם, אז היכן קללתו של משה?" אליהו התרגז וקפץ ונשבע "חי ה' וכו' אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי" [מלכים א, יא] ורואים את הגאווה גם אצל אחאב שלא היה מוכן להראות הכנעה גם לפני אליהו, כי אם להתוכח איתו, וזוהי גנות מידת הגאווה.

באמת נשאלת השאלה מה עם קללת משה?

שמעתי הסבר שהגמרא בתענית אומרת שאם יש צדיק אחד בארץ, בשבילו כל הגשם כדי לזונו ולפרנסו ולכן לא נעצר הגשם, אך קללתו של יהושע נתקיימה כיון שהיתה על אדם יחיד. ועוד מתרצים שיהושע קילל ולכן נתקיימה קללתו, אבל משה לא קילל, רק אמר אם העתיד להיות, שאם "וסרתם": אז יעצרו השמים וכו'.

ובזכות אליהו בא הגשם, ולכן קפץ אליהו ואמר ולא יהיה מטר כי אם לפי דברי, כי כל הגשם בשבילי בא.

ונמשיך ונראה שהקדוש ברוך הוא מצוה לאליהו להראות אל אחאב "ואתנה מטר על פני האדמה" [מלכים א, יח, א] ועובדיה יצא עם אחאב לחפש עשבים לאכול, וזו ממש בושה לאחאב שהיה מלך בכל העולם. אחאב הלך לצד אחד ועובדיה לצד שני, אליהו פגש את

סגולות והנהגות לעושר

מעשר - המקום היחיד בו הקדוש ברוך הוא אומר שאפשר לבחון אותו הוא ב"מעשרות", אך על פי שדרך כלל אסור לבחון את הקדוש ברוך הוא, כאשר האדם מפריש מעשר מתוך התבואה שגדלה בשדהו ונותן אותו לעניים הקדוש ברוך הוא מבטיח שיפתח לו את ארובות השמים וישפוך לו משם ברכה עד בלי די, עד שלא יוכל לשאת שפע עצום כזה, וגם מברכו שלא יבוא לשדהו לא ארבה ולא חיה רעה ולא ישחתו פרותיו על ידי שום היזק (מצודות דוד מלאכי ג, י - יא).

צדקה - כל הרגיל לעשות צדקה זוכה שיהיו לו בנים בעלי חכמה בעלי עושר בעלי אגדה. והרוף לעשות צדקה הקדוש ברוך הוא ממציא לו מעות ועניים הגונים לעשות עמהם צדקה כדי לקבל עליהם שכר מצוה זו, הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך בי"א ברכות (מסכת בבא בתרא ט:). הנותן צדקה מתרומם מזלו (ספר המידות ערך צדקה אות ו) כתב השולחן ערוך כתב (יורה דעה רמ"ז ג): הצדקה דוחה הגזירות הקשות וברעב תציל ממות כמו שאירע לצרפתית והרמ"א כתב והיא מעשרת ואסור לנסות את הקדוש ברוך הוא כי אם בדבר זה שנאמר ובחונני נא בזאת ויש אומרים דווקא בנתינת מעשר מותר לנסות הקדוש ברוך הוא אבל לא בשאר צדקה (ועיין בסור יורה דעה בסימן רמ"ז מה שאריך בזה מאוד)

תפלה - כל המתפלל ואחר כך יוצא לדרך הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו ומצליח בעסקיו (ברכות יז. ומהרש"א שם) האדמו"ר רבי פנחס מקוברין צוק"ל היה מזהיר מאוד להתפלל על פרנסה, "פרנסה" גימטריא "נשמה", גם היה אומר בשם הרמב"ם (תפלה א, ב) דסתם תפלה מדרבנן, ותפלה מדאורייתא היא שכל מה שיחסר לו יתפלל לה' יתברך ואפילו בלשון פשוטה. (מספר מדרש פנחס להרה"ק רבי פנחס מקוריץ זצ"ל קונטרס ו, מג)

שבת קודש - דעו כי השבת מביאה עושר וברכה גדולה לאדם וכל מי ששומר את השבת ומדקדק בה הרבה בשמירתה ומענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מיצרים [כלומר רחבה עד אין קץ] [המענג את השבת מקבל שכר מדה כנגד מדה כמו שהוא מוציא כספו בלי גבול כדי לענג את השבת כך ניתנת לו נחלה בלי הגבלה (ב"י בשם מהר"י אבוהב אור"ח רמ"ב ד"ה גרסינן והביאו המהרש"א)] שנאמר (ישעיה נח, יג) "אז תתענג על ה' והרכבתך על במותי ארץ והאכלתך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דיבר" (מסכת שבת קיח: ורש"י שם) וכן אומרים בפיוט של קבלת שבת "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה" וכן כתוב כל המענג את השבת נותנים לו משאלות ליבו (מסכת שבת קיח:).

שני מלאכי השרת מלויים את האדם בליל שבת מבית הכנסת לביתו, אחד מלאך טוב ואחד מלאך רע וכשבא לביתו ומוצא נר דלוק ושולחן ערוך ומסתו מוצעת, מלאך טוב אומר: "יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך" ומלאך רע עונה אמן בעל כורחו, ואם לאו מלאך רע אומר: "יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך" ומלאך טוב עונה אמן בעל כורחו. (מסכת שבת קיט:). כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכיפורים שמתחילת השנה נגזר עליו כמה מזונות עתיד הוא להשתכר בשנה זו ויש לו ליהרר שלא להוציא הוצאה מרובה מכיוון שלא יוסיפו לו שכר פרט למה שפסקו לו, חוץ מהוצאות שבתות וימים טובים והוצאות בניו לתלמוד תורה שאם פחת מהוצאות מצוות אלו פוחתים לו ואם הוסיף מוסיפים לו. (מסכת ביצה טז:).

אם תתחבר למצליח תצליח - הוי משתדל בעסק עם אדם שהשעה משחקת לו שמזלו טוב ומצליח בכל עסקיו, ולא הכוונה דווקא שתעשה עמו שותפות אלא אפילו רק תקנה ממנו ותמכור לו, ואז תהיה שותף בהצלחתו, הגמרא אומרת שאצל איוב כתוב (איוב א, י) "מעשה ידיו ברכתי" וכל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך וכל שכן אפילו למכור לו ולקנות ממנו מצליח. (פסחים קיב:).

כבוד האשה - יהא אדם זהיר בכבוד אשתו שאין הברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו והוא שאמר רבא "כבודו נשותיכם כדי שתתעשרו". (מסכת בבא מציעא נט:).

תאוות אכילה - מי שמשבר תאוות האכילה זוכה לדירה נאה (ספר המידות ערך ממון יט')

שמחה - השמחה התמידית מסוגלת להצלחה (ספר המידות ערך ממון מז')

צניעות - הצניעות מסוגלת לעשירות (ספר המידות ערך ממון סד') וכן הנשמר מלהסתכל בנשים זוכה לעשירות (לקוטי עצות)

עובדיה ויפול על פניו: "ויאמר לו אני לך אמור לאדוניך [אחאב] הנה אליהו" [שם, ה], "ויהי כראות אחאב את אליהו ויאמר אליו האתה זה עוכר ישראל"? [שם, י]. וגם מפה רואים שורש הגאווה אצל אחאב, ראית ששלוש שנים אין גשם, ורעב בכל העולם וכולם כמעט מתים ברעב והכל בגלל צדיק אחד אליהו, וכשאתה רואה אותו במקום ליפול על פניו ולהגיד "חטאתי"! אומר לו: "עוכר ישראל"!

ועוד רואים אחרי כן דבר מפליא, אליהו מכנס את כל עובדי הבעל אל הר הכרמל ומוכיחם: "עד מתי אתם פוסחים על שני הסעיפים, אם ה' הוא האלהים לכו אחריו ואם הבעל הוא האלהים לכו אחריו" [שם, כא] וידוע הסיפור שלקח שני פרים אחד לבעל ואחד לה' והם בנו מזבח וחפרו בו תעלה ושמו שם אדם שידליק את האש ברגע שיצטקו: "הבעל עננו", מי הוא אותו אדם שהיה אמור להדליק את האש? חיאל בת האלי!!

יש פה שאלה שכל אחד צריך לשאול: הרי אתה חיאל מתו לך שבעה בנים, ראית את קיללתו של יהושע מתקיימת ואתה עוד הולך נגד הקדוש ברוך הוא, להדליק אש לנביאי הבעל, להראות שח"ו אין אמת?! הרי ראית את האמונה! אלא ראה מכאן בני, שורש מידת הגאווה שקשה לצאת ממנה ותתרחק ממנה כמו מאש כל עוד נפשך בך שמידה זו מביאה לכפור בקדוש ברוך הוא ותורתו, וראה המאמר שאמר החכם מכל אדם שלמה המלך ע"ה במשלי [ה, י]: "יראת ה' שנאת רע, גאה וגאון ודרך רע", הזכיר שלמה בשם החכמה כי מי שיש בו יראת ה' ישנא איש רע וגאה, זכור אחי מה מאמר התנא באבות יהושע: "עקביה בן מהללאל אומר: הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת? מטיפה סרוחה? ולאן אתה הולך? למקום עפר רימה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון? לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא", והתבונן שעל מי יש להתגאות, שהרי הגאווה היא רק של הקדוש ברוך הוא שנאמר: "ה' מלך גאות לבש" [תהילים, צג, א]. (הרב דוד גבריאל ואנכי עפר ואפר)

**תפילה מיוחדת
עם ספרי התורה
לשלום עם ישראל**

**סיום מסכת "תענית" ע"י ר' דוד פריוב הי"ו
שנלמד יחד עם האברך היקר
הרב אבנר גבאי שליט"א
בהשתתפות הרה"ג מנשה זליכה שליט"א**

**נסיעה בט"ו אייר לקברות הצדיקים
עם קהילת "בית יוסף"**

**שיעור תורה מפי הרה"ג
מנשה זליכה שליט"א
רבה של פרדס כץ**

**ר' שלמה לב הי"ו
מקשט את בית הכנסת
לכבוד חג השבועות**

יעמדו על הברכה

התורמים

שמות

לעילוי נשמת:
וילט טוינה בת תפחה ודוד ז"ל
נפטרה י"ח תמוז תש"פ
שלמה טוינה בן דבורה ודוד ז"ל
נפטר ט"ו אלול תש"פ
ת.נ.צ.ב.ה

להנצחות ולהקדשות
במיל:
b5448622@gmail.com
:sms-ב
054-4843340

לרפואה שלימה:
אידית דובה
בת אלקה רות הי"ו

לעילוי נשמת רבינו:
הרב חיים אבישלום
בן בלנקא צוק"ל
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת:
האישה הצנועה מרת
פנינה בת בלנקא ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת:
הרבנית
צפורה בת טובה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה